

PEDAGOGISKT PROGRAM

AKTIVT LÄRANDE

YAG Vill! YAG Kan! YAG Vågar!

3.5.2011

[Detta program har godkänts av direktionen för YA! som strategi för den pedagogiska verksamheten den 3.5.2011]

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1. Pedagogiskt program - inledning.....	3
2. Input från styrande dokument	4
3. Människo-, kunskaps- och inläringssyn	6
3.1 Människosyn.....	7
3.2 Kunskapssyn	7
3.3 Inläringssyn.....	8
4. Aktivt lärande – YAG Vill! YAG kan! YAG vågar!	9
4.1 Självledarskap som grund för Aktivt lärande.....	10
4.2 Aktivt lärande för den studerande	11
4.3 Aktivt lärande för läraren	11
4.4 Aktivt lärande för organisationen.....	12
4.5 Innebär för det pedagogiska ledarskapet.....	13
5. Aktivt lärande i praktiken - implementering	14
5.1 Vision för det aktiva lärandet	14

Denna länk kan varmt rekommenderas. Här föreläser Christer Westlund på svenska om entreprenöriellt lärande vid en lärarkonferens i Sverige. Då du väl klickat in på länken, väljer du den lilla rutan med texten "se klippet här" för att videon ska gå igång. Videosekvensen börjar med en annan föreläsare, men "spola fram" till ungefär 56 min på videon, så börjar Westlunds föreläsning. Den tar ungefär 1h i anspråk.

http://www.meuniversity.com/index.php?option=com_content&view=article&id=133:video

1. Pedagogiskt program - inledning

YA! skapar de bästa förutsättningar för studerande att uppnå sina individuella mål, enligt vår uttalade policy. Därför måste vår pedagogik ta sikte på att stärka kompetenser som gör våra studerande attraktiva på arbetsmarknaden och som ger förutsättningar till vidare studier och ett livslångt lärande. För att våra studerande ska lyckas på bästa möjliga sätt i framtiden ska vi uppmuntra till innovationer och hjälpa dem att stärka sina andliga resurser.

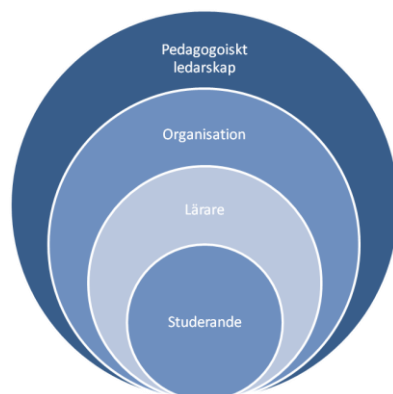
Avsikten med detta pedagogiska program är att skapa en gemensam ”pedagogisk ådra” för YA! Den är tillgänglig inte bara för personalen, utan även för studerande, deras föräldrar liksom för andra kunder och samarbetspartners. Den ska vara lättläst och klarläggande utan att för den skull bli övertydlig och banal.

Det pedagogiska programmet kan inte stå helt lösryckt från organisationens övriga styrdokument. Man måste visa på tydliga samband mellan organisationens mission, värdegrund, vision och pedagogik. Det måste också vara tydligt att all verksamhet har som mål att ge de bästa möjliga förutsättningarna för alla studerande att nå sina individuella målsättningar. De ska känna att de vill, kan och vågar!

Den pedagogiska verksamheten bygger på många olika delområden – man kan inte bara stirra sig blind på själva undervisningsprocessen. Detta pedagogiska program inriktar sig på fyra olika pedagogiska infallsvinklar, som alla är viktiga för att vi ska kunna nå bästa möjliga resultat. Dessa infallsvinklar är:

- Den studerande
- Läraren
- Den lärande organisationen
- Det pedagogiska ledarskapet

I detta pedagogiska program definierar YA! sin människosyn, sin kunskapssyn och sin inlärningssyn. Programmet deklarerar också klart och tydligt hur skolan som organisation förhåller sig till sina studerande. Programmet anger även den grundmetod eller –filosofi, som genomsyrar det pedagogiska arbetet. YA:s grundmetod baserar sig på tankarna kring entreprenöriellt lärande. Vi väljer att kalla vår grundfilosofi för AKTIVT LÄRANDE. Denna bild illustrerar de olika infallsvinklarna:

2. Input från styrande dokument

YA:s mission – det vill säga YA:s grunduppgift är följande:

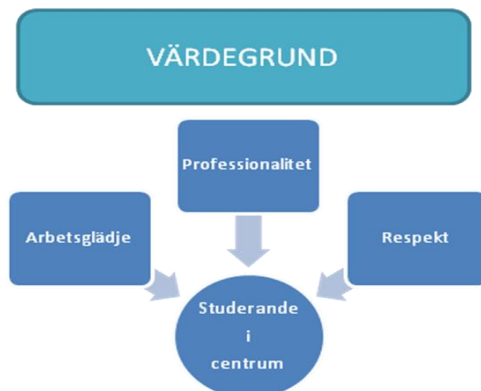
Yrkesakademin i Österbotten ska höja yrkeskunnandet, kompetensen, konkurrenskraften och välståndet i regionen med en näringslivsanpassad yrkesutbildning och en flexibel kompetensutveckling.

Missionen anger tydligt att YA! ska syssla med yrkesutbildning och kompetenshöjande utveckling. Yrkesutbildningen kan vara skapande av nytt kunnande eller kompetenshöjande. Innehållet i utbildningen ska vara anpassat till regionens arbets- och näringsliv och de behov som finns där. Detta kräver att YA:s lärare känner till hur regionens arbets- och näringsliv är sammansatt och att vi vet vilka kompetenser behövs där. Det pedagogiska kunnandet sätts på prov då vi ska välja de rätta undervisningsmetoderna (didaktiken) för att lyckas med vår grunduppgift.

YA:s värdegrund ger följande input till det pedagogiska programmet:

- *Studerande i centrum*
- *Professionalitet*
- *Respekt*
- *Arbetsglädje*

Då vi utför vår grunduppgift, anger värdegrunden att vi alltid ska hålla den studerande i centrum, då vi gör pedagogiska och andra val. För att konsekvent lyckas med att hålla den studerande i centrum, förutsätts en hög grad av professionalitet av personalen och stor respekt för sin uppgift, sina studerande, sina kollegor och för de studerandes rättsskydd. Hög professionalitet och ömsesidig respekt ger en god grund för att alla kan känna arbetsglädje. Arbetsglädje innebär även att man har en i grunden positiv inställning till sig själv, till sina studerande, till sina kollegor och till sitt jobb. Värdegrunden kan även illustreras på följande sätt:

YA:s vision 2020 anger följande långsiktiga mål med verksamheten. Den anger en bild av vad vi vill vara och stå för i framtiden:

YA! är en lärande organisation som ständigt förbättrar sin verksamhet.

YA! är ett självklart val för yrkesutbildning på svenska i Österbotten.

YA! är en viktig resurs för kompetenshöjning och en eftertraktad samarbetspartner för regionens närings- och arbetsliv.

YA! är en yrkespedagogisk föregångare. Varje studerande når sina mål i fråga om utbildning, examen, arbete eller fortsatta studier.

Begreppet "lärande organisation" innefattar många olika element, men de flesta definitionerna lyfter fram den proaktiva synen på framtiden (man kan skapa sin egen framtid) och det ständiga förbättrandet av verksamheten. Lärande organisationer anses även ständigt ifrågasätta sig själva och sin verksamhet. En lärande organisation sätter även stor vikt på hela personalens lärande. Typiskt är också en "platt" organisation med team-tänkande, som tillåter försök och misstag – förutsatt att man tar lärdom av misstagen. En konstruktiv samtalskultur är en förutsättning för en lärande organisation.

Tesen "ett självklart val" är kopplad till YA:s image. Vi blir ett självklart val då vi har lyckats bygga upp vår image på bästa möjliga sätt. Detta förutsätter en bra och positiv mediabild (pressen skriver ofta och positivt om YA!), en hög kvalitet i hela verksamheten som gör att våra studerande talar positivt om YA! och rekommenderar oss för andra, en trovärdig och rätt riktad marknadsföring som syns och hörs på rätt forum på rätt tid. Det förutsätter också att vi lyckas behålla och rekrytera bra personal, som kan och vill jobba för denna image. Att vi gör allt det på svenska är vår styrka och vår tydliga profil.

Vi vill inte upplevas som en "dussinresurs" eller som en samarbetspart i mängden, för vårt närings- och arbetsliv, utan vi vill verkligen bidra med vårt kunnande och stöd och på så sätt skapa ett verkligt mervärde för dem. Vi vill finnas till för våra små och medelstora företag och hjälpa dem med kompetenshöjning, rekrytering och utveckling.

Vi vill nå en nivå var andra yrkesutbildare ser oss som en pedagogisk förebild och vill lära av oss. Detta förutsätter ett genuint intresse för pedagogik och didaktiska lösningar inom hela lärarkåren. Detta kräver även ett tydligt pedagogiskt program, en levande och livlig pedagogisk diskussion och ett pedagogiskt ledarskap som ständigt utvecklar pedagogiken. På vägen mot målet ska vi göra allt vi kan för att våra studerande ska lyckas. Alla ska ges en möjlighet att nå sina mål.

Examensgrund och läroplan står för den formella styrningen av utbildningarna och deras innehåll. Examensgrunderna är bindande styrdokument från Utbildningsstyrelsen. Det ingår i det pedagogiska ledarskapet att säkerställa att dessa dokument beaktas.

3. Människo-, kunskaps- och inlärningssyn

Det pedagogiska arbetet inom YA! baserar sig egentligen på en vuxenpedagogisk grund. Ett annat ord för vuxenpedagogik är andragogik. Det är egentligen skäl att skilja mellan orden pedagogik och andragogik, därför att de har stor inverkan på de ”syner” som nämns i rubriken. Här följer en jämförelse mellan de båda gogikerna, som har sin språkliga grund i grekiskan:

Peda=Barn Go=Pojke Gik=Vetenskap	Andra=Vuxen Go=Man Gik=Vetenskap
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Den lärande är beroende av sin lärare ✓ På grund av de lärandes små resurser och bristande erfarenhet praktiserar läraren olika tekniker för att överföra kunskap ✓ De lärande lär för att kunna fortskrida till följande skede i inläringen ✓ Inläringen är ämnesmässig och grundar sig på läroämnets egen logik ✓ Yttre krav motiverar inläringen: föräldrar, goda betyg, examen osv. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Den lärande strävar till autonomitet och självstyrande ✓ De lärande förlitar sig till sina egna och andras erfarenheter ✓ De lärande strävar till att förkovra någon eller några av sina dimensioner i livet ✓ Inläringen är uppgifts- eller problembaserad ✓ Inläringen har inre motiv: självkänsla, självförtroende osv.

Inom andra stadiets yrkesutbildning är det skäl att i allt högre grad övergå från tanken på att undervisa barn till tanken på att undervisa ungdomar och vuxna. Detta innebär att en del av undervisningen tar fart i pedagogikens grunder, men strävar till att utveckla autonomiteten, självledarskapet och de inre motiven för lärande hos de studerande. Dessa egenskaper utgör grunden för ett livslångt lärande. Ju snabbare vi kan övergå från pedagogik till andragogik i lärprocessen, desto bättre förutsättningar skapar vi för den studerande att bli en självständig och aktiv kunskapssökare – en Aktivt lärande individ.

3.1 Människosyn

YA:s människosyn baserar sig på humanismen. Humanismen sätter människan i centrum och fokuserar på individens människovärde. Demokrati och mänskliga rättigheter är universella värden som måste gälla alla människor, oavsett var man råkar leva. Enligt humanismen är människan en fri varelse som gör sina egna val i livet. Denna fria varelse tar eget och fullt ansvar för följderna av sina val. Enligt humanismens synsätt har alla människor samma värde som individ. Det yttre tvånget ska vara så litet som möjligt – den fria varelsen ska respekteras. Humanismen tar även fasta på att människan är en odelbar helhet. Man kan t.ex. inte bortse från tidigare erfarenheter eller fallenhet & begåvning, då man betraktar och bedömer en människas lärande.

3.2 Kunskapssyn

YA:s kunskapssyn baserar sig på en holistisk, eller djup kunskapssyn. Den djupa kunskapssynens motsats är en atomistisk eller "splittrad" kunskapssyn. Följande tabell visar på skillnaderna mellan dessa två sätt att se på kunskap:

Atomistisk	Holistisk
Förstår lösryckta delar	Förstår helheten
Kan upprepa och härma	Jämför med tidigare kunskap
Bundet till den kontext som beskrivs	Tillämpar även i övriga sammanhang
Värderar inte	Värderar kritiskt
Sätts inte in i större sammanhang	Kan förklara och problematisera

Den holistiska kunskapssynen förutsätter att lärarna utmanar de studerandes förmåga att förstå helheter, uppmanar till kritiskt värderande av kunskap och att de utvecklar förmågan att förklara och problematisera kunskap i grupper.

3.3 Inlärningsyn

YA:s inlärningsyn baserar sig på ett konstruktivistiskt synsätt. Den konstruktivistiska synen på inläring skiljer sig radikalt från det motsatta synsättet dvs. det positivistisk-behavioristiska synsättet, som var allmänt gällande mellan 1900 – 1970. Följande tabell visar på skillnaderna mellan dessa två synsätt:

Positivistisk-Behavioristisk	Konstruktivistisk
Kunskap = en samling empiriskt konstaterade fakta	Lägger tonvikt vid den studerandes tidigare kunskapsstrukturer
Inläring och beteende hos människor och djur kan i allmänhet förklaras på samma sätt	Skapar sin föreställning utgående från egna tidigare erfarenheter och konstruerade modeller
"Stimulus och respons" -tänkande	Vad den studerande lär sig beror till stor del på: 1) inlärmingsmiljön, 2) stoffets karaktär och 3) tidigare kunskaper
Strävar till förändring i individens yttre beteende	Inläring är en aktiv process, där man bygger upp, preciserar och nydanar kunskap
Förstärkning med belöning och straff	Man ser aldrig den objektiva verkligheten direkt, utan bilder och föreställningar av den
Den lärande ses som en passiv mottagare av kunskap, utan ansvar för sitt eget lärande	Den studerande lever inte i ett socialt vakuum
	Individen har ett behov att förstå andras problem och jämföra sin egen syn på ett fenomen med andra människor

Denna inlärningsyn innebär att YA! måste skapa sociala situationer i lärprocessen, var de studerande sinsemellan kan diskutera och jämföra hur de förstår och uppfattar saker som påverkar och har betydelse för lärandet. Vi måste också se till att vi tar till vara och värderar den kunskap de studerande har sedan tidigare och förstå hur den tidigare kunskapen påverkar lärprocessen. Lärandet måste både socialiseras och individualiseras. Vi måste beakta att studerande har olika strategier för att lära sig.

4. Aktivt lärande – YAG Vill! YAG kan! YAG vågar!

Det aktiva lärandet baserar sig på tankarna kring entreprenöriellt lärande. YA:s benämning "Aktivt lärande" har tagits i användning eftersom det som term är avsevärt lättare att använda och att det ytterligare betonar den studerandes aktiva roll i lärprocessen. För den som vill bekanta sig närmare med entreprenöriellt lärande kan boken "Så tänds eldsjälar" (skriven av Marielle och Christer Westlund 2008) rekommenderas.

Entreprenöriellt lärande kan ses som en övergripande helhetssyn på pedagogernas arbete och skolans uppgift i stort. Man utgår från att skolan ska vara uppbyggd för att varje studerande ska finna och utveckla sin inneboende potential – utveckla sin självkunskap. En definition av begreppet entreprenöriellt lärande kan se ut så här:

Entreprenöriellt lärande är en målorienterad strategi för att organisera och leda skolan, en struktur för verksamhetsutveckling samt en processorienterad pedagogisk form.

Entreprenöriellt lärande handlar inte om att utbilda egenföretagare, utan om att förebereda de studerande för det moderna samhällets utmaningar genom att ta vara på och stimulera egenskaper som brukar tillskrivas entreprenörer. Sådana egenskaper kan vara stark vilja, drivkraft, initiativkraft, motivation, ansvarskänsla, samarbetsförmåga osv.

Hela tanken kring det aktiva lärandet tar sin avstamp i den studerandes aktiva roll i sin egen lärprocess och förmågan till självledarskap – både i samband med sina studier vid YA! men även i fortsättningen av sitt liv som en aktiv och självreglerande individ. Aktivt lärande sätter även stor vikt vid att den studerande ska kunna fungera bra i sociala sammanhang, arbeta bra i team, kunna och vilja diskutera och problematisera kunskap med olika människor i olika sammanhang.

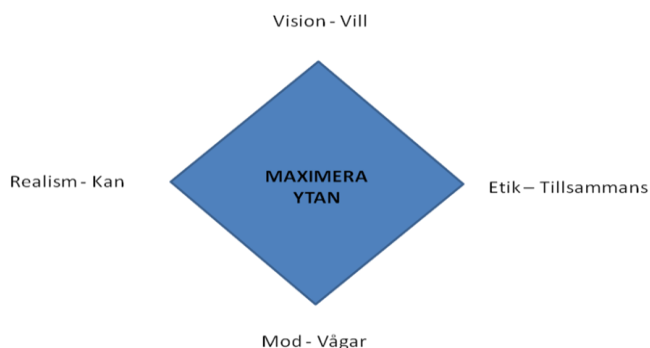
Som det nämns i inledningen till detta pedagogiska program, så inriktar sig programmet på fyra olika pedagogiska infallsvinklar, som alla är viktiga för att vi ska kunna nå bäste möjliga resultat. Dessa infallsvinklar är:

- Den studerande
- Läraren
- Den lärande organisationen
- Det pedagogiska ledarskapet

Gemensamma nämnare för dessa fyra infallsvinklar är devisen YAG Vill! YAG kan! YAG vågar! - i ett socialt sammanhang!

4.1 Självedarskap som grund för Aktivt lärande

I Aktivt lärande kombineras det entreprenöriella lärandet med tankarna kring självledarskap och kan beskrivas på följande sätt – som YA:s kunskapssegel:

Kunskapsseglet utgår från att varje individ behöver ett visst mått av självledarskap, för att kunna fungera som en hel människa. Ledarskapet i en organisation i sin tur, bygger på att organisationens medlemmar (inklusive de formella ledarna) har ett gott självledarskap. Det personliga ledarskapet bygger på fyra helheter, som bygger upp självledarskapet.

Var och en bör ha en vision – en framtidsdröm för sig själv. Den kan innehålla drömmar om studier, yrke, familjeliv osv. Denna vision utgör viljan i det aktiva lärandet. Var och en bör även ha en realistisk uppfattning om sig själv och kunna bedöma vad jag kan just idag. Skillnaden mellan den realistiska nutiden och framtidsdrömmen skapar en kreativ spänning för individen, samtidigt som realismen inte låter drömmen bli alldeles omöjlig att nå. Var och en bör inspireras till mod – att våga jobba mot visionen utgående från det realistiska nuläget. Mod innebär också att våga tro på sig själv, att stå för den man är, att våga skapa sig en sund självkänsla som inte baserar sig på andras förväntningar och krav. Allt detta ska ske på ett etiskt hållbart sätt och i olika sociala sammanhang.

Ju större segelyta var och en kan skapa, desto mer luft kan man samla i seglet och desto mer styrfart får man som sitt livs kapten. Ifall någon av de fyra dimensionerna av självledarskapet brister, talar man om ett *kollapsat självledarskap*. Det är YA:s uppgift att hjälpa var och en att göra sitt "segel" så stort som möjligt och förebygga kollapsade livskaptener. Man måste också kunna styra rätt i förhållande till

vindriktningen. Arbets- och näringslivets ändringar och krav kan i det här sammanhanget tolkas som den vind som blåser.

4.2 Aktivt lärande för den studerande

Syftet med följande tabell är att visa vad Aktivt lärande kan innebära ur den studerandes synvinkel:

VILL	Har en vision (dröm) för sin framtid, sina studier och sitt kommande (yrkes)liv. Vill ha ett starkt självledarskap.
KAN	Har en realistisk uppfattning om nuvarande kunskapsnivå och hur ny kunskap kan uppnås. Kan bearbeta sitt självledarskap.
VÅGAR	Har mod att sträva mot visionen och stå för sina åsikter och värderingar. Vågar vara sig själv utan att trampa på andra.
ETIK	Förmår att samarbeta med andra och kan kommunicera konstruktivt i sociala sammanhang.

Tabellen kan även användas direkt som ett instrument, var den studerande genast i början av sina studier, kan analysera sig själv och definiera sin vision, kan bedöma och värdera sina tidigare kunskaper, arbeta med att definiera och formulera sin självbild och ange etiska/sociala målsättningar för studietiden. Den kan utgöra grunden för en personlig utvecklingsplan som knyts till den personliga studieplanen (PSP) eller den personliga examensplanen (PEP). Pedagogerna och handledarna i och utanför skolan handleder de studerande i analysarbetet och målformuleringen.

4.3 Aktivt lärande för läraren

Syftet med följande tabell är att visa vad Aktivt lärande kan innebära ur lärarens synvinkel:

VILL	Har en pedagogisk och didaktisk vision för hur utbildningen bör utvecklas inom det egna undervisningsområdet och strävar mot visionen. Vill hjälpa den studerande att stärka sitt självledarskap och sina entreprenöriella kompetenser.
KAN	Kan analysera sitt eget yrkeskunnande som lärare. Har beredskap att ta till sig nya undervisningsmetoder, ny teknik och nya impulser inom pedagogiken och branschen.
VÅGAR	Har mod att pröva nya metoder och att experimentera i sitt lärarskap – vågar överlåta ansvar för lärande till den studerande.
ETIK	Anammar och tillämpar YA:s gemensamma värdegrund, människosyn, kunskapssyn och inlärningssyn. Är öppen och kommunikativ i mötet med studerande, kolleger och samarbetspartners.

Även denna tabell kan användas som ett självvärderingsinstrument för läraren, för att kartlägga sin pedagogiska medvetenhet och värdera sin pedagogiska beredskap. Den kan också utgöra en bra grund för det pedagogiska ledarskapet vid ex. utvecklingsdiskussioner.

4.4 Aktivt lärande för organisationen

Syftet med följande tabell är att visa vad Aktivt lärande kan innebära ur organisationens synvinkel:

VILL	Har en tydlig vision som visar vart man strävar och strategier som för organisationen mot visionen. Vill organisera verksamheten så att den stöder ett Aktivt lärande.
KAN	Har en realistisk uppfattning om omvärlden och realistiska målsättningar för verksamheten. Kan formulera och leda via tydliga strategier och processer. Säkerställer personalens kunnande i förhållande till Aktivt lärande.
VÅGAR	Vågar vara konsekvent och långsiktig i sina val. Kan motivera valen och linjedragningarna.
ETIK	Strävar till en samtalskultur som ständigt ifrågasätter invanda rutiner och tillvägagångssätt. Omsätter den gemensamma värdegrunden i praktiken.

Då organisationen uppfyller dessa strävanden har den goda förutsättningar att bli det som kallas en lärande organisation. En samtalskultur ger alla en möjlighet att både lyssna och bli hörd, samtidigt som den skapar en viktig grund för ett bra och tydligt ledarskap. Ett ledarskap som inte letar efter fel, misstänker och anklagar, utan ett ledarskap som letar konstruktiva lösningar, söker starka sidor, visar på möjligheter och uppmuntrar. Samtalskulturen är positivt laddad, samtalande, utvecklande och ger gott självförtroende.

4.5 Innebär för det pedagogiska ledarskapet

VILL	Ledaren är förtrogen med begreppet "lärande organisation" och jobbar aktivt för att YA! ska bli det. Arbetar för att skapa och upprätthålla en konstruktiv och öppen samtalskultur. Är förtrogen med det pedagogiska programmet och verkställer det.
KAN	Är väl förtrogen med examensgrunderna, läroplanerna och läsplanerna och säkerställer att de följs och revideras. Utvecklar koncept i utbildningen och undervisningsmetoderna. Leder det pedagogiska arbetet.
VÅGAR	Står för och lyfter fram att den studerande ständigt ska vara i centrum för verksamheten. Ifrågasätter invanda rutiner och tillvägagångssätt. Står för den gemensamma värdegrunden i det pedagogiska arbetet.
ETIK	Är aktiv och kommunikativ som pedagogisk förman. Uppmuntrar till och för värdediskussioner med lärarna. Värnar om att den gemensamma värdegrunden, visionen och policyn har en verklig betydelse för arbetet med de studerande. Ingriper ifall den studerandes rättsskydd äventyras.

Det pedagogiska ledarskapet ska skapa förutsättningarna för att Aktivt lärande ska kunna tas i bruk inom YA! och se till att styrdokumenterna (både interna och externa) möter våra pedagogiska val och vår pedagogiska vardag på ett smidigt sätt. Det förutsätter att ledarna (rektor, avdelningschef, teamledare) inom utbildningarna är kommunikativa och väl insatta i YA:s strategiska val. De ska vilja, kunna och våga stå för våra värderingar, strategiska linjedragningar på ett sätt som är etiskt hållbart i en arbetsgemenskap.

5. Aktivt lärande i praktiken - implementering

För att införa Aktivt lärande i praktiken, förutsätts att lärarkåren, organisationen och det pedagogiska ledarskapet har samma mål i sikte. Vi behöver en lärarkår som vill och kan hjälpa varje studerande att finna och utveckla sin inneboende potential, utveckla sin självkunskap och nå sina individuella mål i fråga om utbildning, examen, arbete eller fortsatta studier. För att detta ska lyckas krävs:

- Rätt kunnande och värdegrund inom lärarkåren
- En organisation som stöder införandet och upprätthållandet av Aktivt lärande
- Pedagogiskt ledarskap som stöder och leder det pedagogiska arbetet och utvecklingen

Vi är medvetna om att det är en lång process att införa och förankra en ny pedagogisk filosofi som omfattar hela YA! och att vi behöver minst fem år på oss för att fullt ut införa Aktivt lärande.

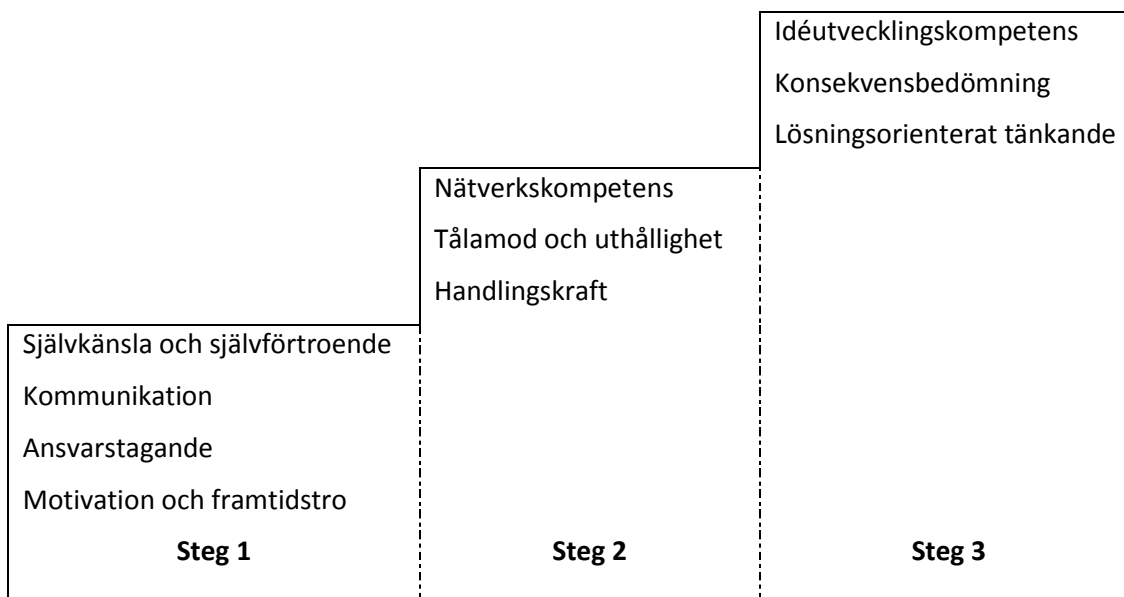
Lärarnas kunnande höjs/anpassas genom att delta i fortbildningen "Så tänds eldsjälarna". Fortbildningen tar tio närstudiedagar i anspråk. I samband med fortbildningsprocessen förankras YA:s värdegrund genom olika värdeladdade pedagogiska diskussioner i grupp. YA:s värdegrund konkretiseras och sätts i förhållande till filosofin bakom Aktivt lärande.

Verksamheten organiseras utgående från de behov som Aktivt lärande ställer. Det kan innebära ändringar i schemaläggning, i pedagogiska metodval, i målstruktur och arbetsupplägg, i bedömning, i lärarlagsstrukturen och i ämnesintegrering. Vi förhåller oss positivt till dessa förändringar.

De pedagogiska ledarna (rektor, avdelningschef, teamledare) deltar i samma fortbildning som lärarna och i värdediskussionerna. De formar organisationen så att den stöder upplägget för det aktiva lärandet. De stöder lärarna i processen med att införa Aktivt lärande inom YA! och värnar om att värdegrunden omsätts i praktiken.

5.1 Vision för det aktiva lärandet

Aktivt lärande tar fasta på ett antal kompetenser som vi inom YA! anser vara viktiga för den personliga utvecklingen, för personlig framgång och för ett livslångt lärande. Dessa kompetenser liknar de, som man ofta anser att en entreprenör behöver för att lyckas. De är dels påbyggande och dels beroende av varandra. De kan beskrivas på följande sätt, var kompetenserna bygger på varandra i trappor:

Det är viktigt att poängtera att det inom EL lyfts fram ytterligare 12 kompetenser, som alla bidrar till att stärka det entreprenöriella lärandet. Beroende på vilken utbildning man tillämpar Aktivt lärande på, kan det finnas variationer i valet av kompetenser. De kompetenser som nämns i trappmodellen här ovan, kan anses stämma in på en stor del av våra utbildningar. Det är inte nödvändigtvis heller möjligt att tillämpa trappmodellen fullt ut eller rakt av inom alla vuxenutbildningar. Då är det i första hand upp till pedagogen att bedöma vilka kompetenser som är nödvändiga att utvecklas i konkreta fall.

Utgående från valda kompetenser ska man formulera en vision för det aktiva lärandet. Med hänvisning till de kompetenser som används i trappmodellen kan visionen för Aktivt lärande inom YA! lyder så är:

Då YA:s studerande lämnar oss

VILL de utveckla nya idéer och visa handlingskraft

KAN de ta ansvar och samarbeta i nätverk

VÅGAR de anta nya utmaningar tack vare en stark självkänsla och ett gott självförtroende

Under steg 1 arbetar vi aktivt med att stärka kompetenserna på det första trappsteget. Det arbetet görs enligt en på förhand utarbetad plan som anger dels strategiska målsättningar men också konkreta metoder och utvärderingssätt. Kompetenserna inom steg 1 kan anses utgöra grunden för många av de övriga kompetenserna. På samma sätt arbetar vi därefter med kompetenserna på det andra

trappsteget, medan fokus i det tredje steget sätts på kompetenserna på det högsta trappsteget. De är också nödvändiga för att lyckas med studierna som helhet. Kompetenserna inom steg 2 tar fasta på att utveckla förmågan att möta kraven i arbetslivet och att vara uthållig och långsiktig både med studierna och med praktiskt arbete. Kompetenserna inom steg 3 har fokus på mötet med kunder & arbetsgivare och deras utmaningar samt att kunna bedöma konsekvenserna för personliga val med tanke på framtiden. Följande tabell beskriver kort de tio kompetenserna närmare:

Självkänsla och –förtroende	Självkänsla är vår kunskap om och upplevelse av vilka vi själva är. Man är nöjd med sig själv – ”jag är som jag ska vara och jag har ett värde, helt enkelt för att jag finns till.” Självkänslan är grundläggande för flesta övriga kompetenserna och den kan utvecklas under hela livet både kvalitativt och kvantitativt. Självförtroende handlar om det vi kan – det vi är bra eller dåliga på. En god självkänsla innebär ofta även ett gott självförtroende. Det är ok att misslyckas och att inte vara bra på allt. God självkänsla och gott självförtroende ger förutsättningar för att utveckla de övriga kompetenserna och för att lyckas med självledarskapet – Yag Vågar!
Kommunikationskompetens	Att kommunicera bra är en krävande ”konst” som behöver mycket träning. Aktivt lärande bygger långt på att medvetandegöra och utveckla den kommunikativa kompetensen. I samband med utvecklingen av entreprenörsanda lyfts följande fem områden inom kommunikationen som särskilt viktiga: presentationsteknik, vara medveten om sitt eget kommunikationsmönster och uttryck samt hur det påverkar andra människor, ha förståelse för och kunna hantera kulturella och sociala skillnader i kommunikativa sammanhang, att hantera och samspela med andras livsvärldar och respektera dem, att inse att människor tänker olika och att förstå & respektera detta – Tillsammans!
Ansvarstagande	Att ta ansvar är en aktiv värdering. Man vill (för sin egen skull) TA ansvar för en uppgift, för att man själv anser det viktigt och inser nödvändigheten att saken sköts. Det ingår att värdera vad man kanske måste avstå från eller vilken påverkan beslutet att ta ansvar har på något annat man vill eller borde göra. Att utveckla sina kunskaper och att bli en skicklig yrkesmänska kräver stort ansvarstagande – Yag Vill!
Motivation och framtidstro	Inom Aktivt lärande försöker man stärka den inre motivationen. Den inre motivationen är kopplad till den studerandes drömmar, intressen, talanger och erfarenheter. Framtidstron innebär att bryta tanken att skolan sker här och nu och att man är i skolan för någon annans skull än sin egen ss. lärarens eller föräldrarnas. Skolan är en positiv etapp på vägen till den egna framtiden. Grundinställningen är JA! Det är positivt att studera, det är trevligt med utmaningar, framtiden är spännande och fylld av möjligheter – Yag Vill&Kan!
Nätverkskompetens	Dagens yrkesliv präglas till stor del av olika former av nätverk där mängder av samarbeten pågår. En god kommunikationskompetens är grunden för gott samarbete och i de flesta jobb måste man kunna samarbeta för att lyckas med sin uppgift. Arbetsgivare värderar nätverkskompetensen mycket högt i dagens yrkesliv – Tillsammans!
Tålamod och uthållighet	Ganska många ungdomar saknar idag en vilja och beslutsamhet att vänta, längta och kämpa för att nå ett långsiktigt mål. Att det inte genast händer, kan skapa en nästintill panikkänsla. Att förverkliga en bra idé kan vara helt beroende av hur bra man orkar vänta och odla idén under tiden den växer fram – Yag Vill!
Handlingskraft	Att inte agera genast utan att skjuta upp saker till morgondagen är typiskt då handlingskraft saknas. Denna kompetens ger stöd för att våga ta steget att göra något konkret, att övergå från tanke till handling – Yag Kan&Vågar!
Idéutvecklingskompetens	Att göra något med en idé och skapa mervärde med den är en central kompetens i Aktivt lärande. En entreprenör lever på att omsätta idéer i praktiken. Man måste kunna överge, vidareutveckla och/eller byta egna och andras idéer i en kreativ och ibland tidskrävande process. Att behärska processen från tanke till idé, från idé utveckling och från utveckling till omsättning är mycket värdefull för både den studerande och för framtida kunder eller arbetsgivare – Yag Kan&Tillsammans!
Konsekvensbedömning	Innebär att kunna förutse vissa händelser utifrån sitt eget handlande. Man bör lära sig att

	lära av sina erfarenheter. Vilka är de framtida scenarierna för mig eller min kund ifall jag agerar på ett visst sätt? Vad är konsekvensen för min personliga inläring om...?
Lösningsorienterat tänkande	Den studerande får en förmåga att se lösningar snarare än att passiveras av fokus på problem. Skapar en förmåga att se möjligheter i vardagen, tar initiativ för att lösa utmaningar. Kan problematisera och formulera frågor som leder mot en lösning – Yag Kan!